

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพ
ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู

ลัดดาวัลย์ วิมลภักดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2548

ISBN 974-502-543-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ลัดดาวัลย์ วิมลภักดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ดร.สุชาดา กรเพชรปาณี)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กาญจนา มณีแสง)
.....กรรมการ
(ดร.วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 4 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก ดร. สุชาดา กรเพชรปานิ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ และคณาจารย์โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือและการเก็บข้อมูลทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ เอกเทคโนโลยีวิทยาการศึกษาศึกษาภาคปกติ รุ่นที่ 3/2544 และและเพื่อนเอกเทคโนโลยีวิทยาการศึกษาศึกษาภาคปกติ รุ่นที่ 2/2543 ที่เป็นกำลังใจและรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณยอดชาย โคตรจีนและลูกสาวชนิกันต์ โคตรจีนที่เป็นแรงบันดาลใจในการวิทยานิพนธ์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอกแก่คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว วัฒนภักดี และครอบครัวโคตรจีน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ลัดดาวัลย์ วัฒนภักดี

44911858: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ ความผูกพันต่อวิชาชีพของครู

ลัดดาวัลย์ วิมลภักดี: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพ
ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู (THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF
PROFESSIONAL SUPPORT AFFECTING TEACHERS' PROFESSIONAL COMMITMENT)
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปาณี, Ph.D., สุนทร บำเรอราช, Ed.D. 159 หน้า.
ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-543-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดล
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู
กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดทาง
ภาคตะวันออกจำนวน 450 คน ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรตาม คือความผูกพันต่อวิชาชีพของครู
ตัวแปรต้นประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหาร การสนับสนุนจากเพื่อนครู และปัจจัยส่วนบุคคล
ของครู ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เครื่องมือในการวิจัย
ได้แก่ แบบวัดความผูกพันต่อวิชาชีพของครู และแบบสอบถามการสนับสนุนด้านวิชาชีพ
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ โปรแกรม SPSS หาค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม LISREL 8.50
วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มี
อิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี
โดยพิจารณาจากค่า ไค - สแควร์ เท่ากับ 2.85 ที่องศาอิสระ 13 ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.99
ดัชนี GFI เท่ากับ 0.99 ดัชนี AGIF เท่ากับ 0.99 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า RMSEA
เท่ากับ 0.00 ค่า SRMR เท่ากับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.63 แสดงว่า
ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อวิชาชีพของครูได้
ร้อยละ 63 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครูมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปร
การสนับสนุนจากเพื่อนครู ซึ่งประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ
รองลงไป ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนด้านการสอน
การสนับสนุนด้านทรัพยากร การสนับสนุนด้านกฎระเบียบ และการสนับสนุนด้านการสื่อสาร
และปัจจัยส่วนบุคคล คือ ประสบการณ์การทำงานของครู

44911858: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY;

M.Sc. (EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS: CAUSAL RELATIONSHIP MODEL/ TEACHERS' PROFESSIONAL COMMITMENT

LADDAWAN VIMONPAKDE: THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF PROFESSIONAL SUPPORT AFFECTING TEACHERS' PROFESSIONAL COMMITMENT.

THESIS ADVISORS: SUCHADA KORNPETPANEE, Ph.D., SUNTORN BUMRAERAT, Ed.D. 159 P. 2005. ISBN 974-502-543-7

The purpose of this research was to develop and validate the causal relationship model of professional support affecting teachers' professional commitment. The sample consisted of 450 teachers in schools under the jurisdiction of the Commission for Basic Education in the Eastern Region Provinces. The model consisted of a dependent variable: teachers' professional commitment, Independent variables consisting two latent variables: principal support, peer support and three personal variables: teachers' gender, educational levels and working experiences. The research instruments included Questionnaires on Teachers' Professional Commitment and Professional Support Scale. Data were analyzed by descriptive statistical analysis through SPSS for Windows and causal relationship model through LISREL 8.50 .

The result indicated that the model was consistent with empirical data. Model validation of good fitted model provided Chi – Square test of goodness of fit = 2.85 , df = 13, p = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.99, CFI = 1.00, RMSEA = 0.00, SRMR = 0.01 and R – SQUARE = 0.63 The variables in the model accounted for 63 percent of the variances of teachers' professional commitment. The variables that were statistically significant directly effected on teachers' professional commitment were peer support: peers' exchange of opinions, peers' cooperation and principal support: principal support for teaching, principal support for resources, principal support for evaluation, principal support for rules and principal support for communication and working experiences respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	9
ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	31
ตอนที่ 3 โมเดลลิสม์และวิธีการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	50
ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	51
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	66
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อ ความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	68
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิง โครงสร้างของตัวแปรแฝง.....	70
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุน ด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพครู.....	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	91
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	92
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก.....	106
ภาคผนวก ข.....	108
ภาคผนวก ค.....	121
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครูทั้งหมด ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดภาคตะวันออก.....	51
2 จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน.....	53
3 จำนวนครูทั้งหมดและจำนวนครูกลุ่มตัวอย่าง.....	53
4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	55
5 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามการสนับสนุนจากผู้บริหารก่อนหาคุณภาพ.....	57
6 โครงสร้างของแบบสอบถามการสนับสนุนจากเพื่อนครู.....	59
7 จำนวนข้อและค่าความเที่ยงของเครื่องมือ.....	61
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามตัวแปรบุคคล.....	66
9 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้.....	67
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	69
11 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการ สนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	75
12 เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมมติฐาน.....	76
13 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการ สนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครูที่ปรับแก้.....	79
14 เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลที่ปรับแก้.....	80
15 ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติของโมเดลคู่แข่ง.....	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	
โมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก.....	5
2	
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อ ความผูกพันต่อวิชาชีพของครูตามสมมติฐาน.....	40
3	
โมเดลการวัด (Measurement Model) และโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model).....	42
4	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการสนับสนุน จากผู้บริหาร.....	71
5	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความผูกพันต่อวิชาชีพของครู.....	72
6	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการสนับสนุนจากเพื่อนครู.....	73
7	
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อ ความผูกพันต่อวิชาชีพของครูตามสมมติฐาน.....	74
8	
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการสนับสนุนด้านวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อ ความผูกพันต่อวิชาชีพของครูที่ปรับแก้.....	78